

Vergaderjaar 2014–2015

32 735

Mensenrechten in het buitenlands beleid

Nr. 126

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 december 2014

Graag bied ik u hierbij de reactie aan op het verzoek van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken van 25 november 2014 inzake het rapport van Amnesty International «Kleine stappen vooruit, nog vaak stilzwijgen op cruciale momenten».

Nederland onderstreept met Amnesty International het belang van de positie van mensenrechtenverdedigers in Saoedi-Arabië en waardeert nadrukkelijk de inzet van mensenrechtenorganisaties op dit terrein. Het maatschappelijk middenveld speelt in de ogen van het Kabinet een essentiële rol in de wereldwijde strijd tegen schendingen van mensenrechten. Inspanningen van overheden en NGO's kunnen daarbij soms van elkaar verschillen, maar uiteindelijk dienen ze elkaar vooral aan te vullen en te versterken, teneinde de mensenrechtensituatie te verbeteren.

Het Kabinet is blij dat Amnesty International de Nederlandse inzet ten behoeve bescherming van mensenrechten op waarde schat. Dat de Saoedische autoriteiten waarneming door buitenlandse diplomaten in de rechtszaal toestaan, is een positieve ontwikkeling. Nederland zal in samenwerking met internationale partners de inzet op dit onderwerp onverminderd blijven voortzetten.

De suggestie van Amnesty om observaties van waarnemers publiek te maken, acht de regering minder verstandig. Dit zou Saoedische rechters er in de toekomst juist van kunnen weerhouden om diplomatieke waarnemers toe te laten. De conclusies van de waarnemingen worden uiteraard wel uitgewisseld tussen EU-lidstaten onderling, hetgeen een belangrijke bron van informatie is op basis waarvan de EU-positie over individuele gevallen eventueel kan worden aangepast. Nederland zal, zowel in Riyadh als in Brussel, actief een positieve bijdrage blijven leveren aan deze positiebepaling.

De anti-terrorisme wetgeving hoeft in principe geen beletsel te zijn voor een juiste rechtsgang in Saoedi-Arabië, maar laat wel ruime marge voor

interpretatie door rechters en brengt het risico met zich mee dat mensenrechtenverdedigers op basis hiervan worden veroordeeld. Nederland zal in EU-verband bezien hoe de Saoedische autoriteiten op de uitvoering van deze nieuwe wetgeving het beste kan worden aangesproken.

Daarnaast heeft Amnesty kritiek op het feit dat Nederland voorzichtig is met publieke verklaringen. De inzet van stille diplomatie versus publieke actie vindt elke keer zorgvuldig plaats. Het kan zo zijn dat bij individuele gevallen in Saoedi-Arabië stille diplomatie en een gezamenlijke EU-benadering de beste aanpak is. De afweging tussen inzet van stille diplomatie versus publieke actie wordt vervolgens iedere keer zorgvuldig genomen. Ook als betrokkenen de wens uiten dat er uitspraken worden gedaan in het publieke domein, kan hier niet altijd zonder meer opvolging aan worden gegeven: publieke veroordelingen door overheden kunnen effectief zijn omdat het aandacht voor een individueel geval genereert en dit kan leiden tot een positieve uitkomst. Maar er kan ook een averechts effect ontstaan, doordat de positie van andere mensenrechtenverdedigers juist wordt bemoeilijkt.

Nederland is al jaren een actieve speler op het mensenrechtendossier in Saoedi-Arabië, niet alleen in EU-verband maar ook in de contacten met zowel de autoriteiten als met mensenrechtenverdedigers in Saoedi-Arabië. Over de bezoeken door de mensenrechtenambassadeur wordt uitgebreid gerapporteerd aan de Tweede Kamer. Deze informatie wordt ook gedeeld met publieke organisaties in Nederland en met relevante contacten in Saoedi-Arabië zelf. De inzet van onze Ambassade in Riyadh en andere diplomaten levert een belangrijke bijdrage aan het gemeenschappelijke doel: het verbeteren van de mensenrechtensituatie in Saoedi-Arabië.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders